

საქართველო

№ 26

ფასი 1 მან.

კვირა 18 მაისი

1919 წ.

გაზეთი ამთავითვე გამოვა კვირაში ერთხელ — კვირაობით

მიიღება ხელის მოწერა 1919 წლისათვის

გ ა ზ ე თ

„სახალი ნაკადი“-ზე

გაზეთი გადიდებული ფორმატით გამოვა კვირაში ერთხელ კვირაობით

გაზეთის ფასი:

ერთი თვით 4 მან., ცალკე ნომერი 1 მან.

დაკვეთა შეიძლება წლიურად. მიიღება განცხადება.

ხელის მოწერა მიიღება გაზეთის კანტორაში სასახლის ქ. № 5, ქართულს კლუბის შენობ. ყოფილ სამხედ. კავშირის ოთახში. იქვე შეიძლება მდივნის ნახვა დღის 9—2 საათამდე და საღამოს 6—8-დენ.

სულიერი სეპკულიზმი

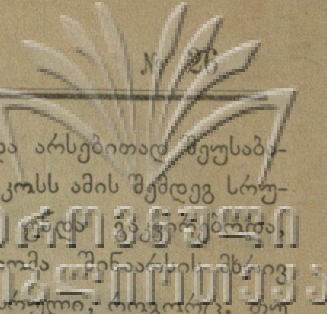
სასტიკმა და დაუსრულებელმა მსოფლიო ომმა სულიერი გარდაქმნა გამოიწვია კულტურისა და ერებში. ეს ასეც უნდა მომხდარიყო. ხუთი წლის არანორმალური ცხოვრება თავის დაღს დასავსდა ადამიანთა სულიერი განვითარებას. კაცობრიობის ისტორიისთვის ამ შემთხვევაში საუკრადოდებოა ერთი რამ, თუ რა ფორმებში გამოიხატება ადამიანთა სულიერი გარდაქმნა. დახალისდება, გაჯანსაღდება ერი სულით და რწმენით თუ ფიზიკურ განადგურებას თან მოჰყვება ფსიხიკის და რწმენის განადგურება. ომი ყოველთვის უარყოფითი შედეგებს იძლევა. გამარჯვებულ მხარეს ვალდებს, მტაცებლობის ინსტიტუტს გაუღვივებს, რითაც შეაფერხებს სულიერ შემოქმედებას და ნებითი თვითმოქმედებას. იგი იწვევს სულიერ რეაქციას. დამარცხებულ მხარეს დაჰყენებს, უკარგავს რწმენას, ჰკლავს ერის შემოქმედებას და ხშირად ეროვნულ სახის განადგურებასაც იწვევს. მიმდინარე მსოფლიო ომის მოქმედ გმირებ შორის დედამიწის თითქმის ყველა დიდს და პატარა სახელმწიფოებს ეხედავთ ზოგს აქტიურად, ზოგს პასიურ დამხმარედ. საქართველოც მსოფლიო ომის სცენაზე მოქმედების დაწყების პირველ დღეებშივე გამოვიდა. ჯერ პასიურად უფრო სტატისტიკის როლში, შემდეგ კი ბელმა დამხმარეობა უკუ აგდებინა და ომის რეისორმა მას თუმცა პატარა მაინც საკუთარი როლი მისცა. მაშასადამე ომის შედეგებს განიცდის როგორც დიდი სახელმწიფოები ისე საქართველოც. როგორია ეს შედეგები. ისტორიამ ბევრი სასტიკი და გამანადგურებელი ომები იცის. საკმარისია გავიხსენოთ ბერძენთა პელოპონესის ომი, რომელთა პუნისციის ომები, ევროპის ასწლოვანი ომი, ნაპოლეონის ლაშქრობანი,

ქართველთა შაჰბაზთან ბრძოლა, ასპინძის და კრწანისის ომები, რომ ვთქვათ: კაცობრიობა მრავალჯერ ყოფილა შემსვრიელ ქარცხლში გახვეული, მაგრამ განვლილი ომები დღევანდელ ომთან მინიატურები არიან— მსოფლიო ომმა წარმოუდგენელი ღირებულება შეიძინა, არის ეს ღირებულება ადამიანთა სიცოცხლე თუ მისი გონების პროდუქტი. მსოფლიო ომის ერთი დღის ხარჯი ალბათ ისტორიულ ყველა ომების ხარჯს უდრის. კარპატებში ბრძოლა, ავგუსტუსის ტყესთან ომი, აერდენის ოპერაცია, სადაც მილიონობით ადამიანთა სიცოცხლე იწირებოდა, წარმოუდგენელი რაოდენობა საომარ მასალისა იწვოდა, საუკუნოვებით შექმნილი სიმდიდრე იღუპებოდა თავისი ხარჯით წარსულის ყველა უდიდეს ომების ხარჯს დაჰფარავდა. ამრიგად კაცობრიობამ თავის შემოქმედების უდიდესი ღირებულება დაჰკარგა და მსოფლიო ომიდან ყოველმხრივ გადარბებული და დაზარალებული გამოვიდა. გადარბების თავიდან აცილებამ და მომდარ ზარალის ანაზღაურების სურვილმა დედამიწის ზურგზე გრანდიოზული სპეკულიაცია გამოიწვია. ელვასებრ მოედო ეს სპეკულიაცია როგორც სახელმწიფოებრივ ერთეულებს, ისე საზოგადოებრივ წრეებს ისევე კერძო პიროვნებებს. სპეკულიაციამ ლეგალური სახე მიიღო და სხვადასხვა ჯგუფში თუ პიროვნებაში სხვადასხვა ვარიაციებით გვევლინება. ამრიგად ერთი შედეგთაგანი მსოფლიო ომისა სულიერი სპეკულიაცია არის, რომლის ზრდას და გრადიციებს საზღვარი არა აქვს. დღეს უფრო თვალსაჩინო პოლიტიკურ სპეკულიანტაინგლისი მოგვეჩვენა. ლამაზ სიტყვების და ხშირად დემოკრატიულ იდეების პირბადე აფარებული იგი საზოგადოებრივ

რენციაზე სულ თავისკენ იხევს ნაომარ დაფლას. პირდაპირი და არაპირდაპირი პოლიტიკით ის ერთნაირად სკდილობს შედეგად და რამე სასარგებლო ჩამოსკრას, როგორც მოპირდაპირეს ისე მოკავშირეს. ასეთი პოლიტიკა, რასევირველია, საქმეს დიდ გართულებამდე მიიყვანს და შეიძლება კაცობრიობა ახალი ისტორიულ მოვლენების წინაშე დააყენოს, გამოიწვიოს. ახალი კავშირები. კოალიციები და შეიძლება საომარი მოქმედებებიც, თუ იქ პოლიტიკურ ცხოვრების სადავები დიდხანს ეჭირებათ ხელში ბურჟუაზიულ ელემენტებს, თავის ახალშენებში და წვრილი ერების ტერიტორიაზე მოქმედი პოლიტიკა ინგლისელებისა არაფრით განარჩევა მეტროპოლიის პოლიტიკიდან, ეს უფრო ნათლად ზედაყდავს მათი ამიერკავკასიაში და კერძოდ საქართველოში ყოფნის დროს. აქაც დამონაგვების სურვილი, აქაც გადაყლაპვა მთელი ერისა თავის ატრიბუციებით და ამ გემრიელი ლუკმით დიდხანს სარგებლობს. ინგლისის პოლიტიკოსები არ ერიდებიან არც საერთაშორისო კანონების დარღვევას, არც სამართლიანობის პრინციპს და როდესაც პატარა ნაჭრად ან სახელმწიფოს ან ერს დანახავენ სკდილობენ შეუფერხებლად თავის სახელმწიფოს დიდ სხეულს. ამ სამართლიანობის დარღვევას გამართლება არც კი სჭირია. იგინი დაიკრენ სხვის ქვეყანას იმიტომ რომ გამარჯვებულნი არიან; ადვილად გადაჰყლაპავენ სხვა ერს იმიტომ რომ მაინც გამარჯვებულნი არიან; მოახდენენ ოკუპაციას იმიტომ რომ კიდევ გამარჯვებულნი არიან. ასეთი არის ფსიხოლოგია დამარცხებულისა და ძლიერისა. ამგვარ პოლიტიკურ სპეკულიაციას დიდი სახელმწიფოები აწარმოებენ ყოველთვის და ყველგან, რადგან მათში გაბატონებული ბურჟუაზიული კლასები ეცდებიან ყოველგვარი გზით იმ ზარალის თავის პროცენტებიან ანაზღაურებას, რაც მათ დიდი ომის წარმოების დროს მოუვიდათ. შრომელთა კლასის პოზიცია ამგვარ შემთხვევებში ყოველთვის ერთნაირია. იგი ებრძვის გაბატონებულ მუქთახორებს პროლეტარულად. მასამ კარგად უნდა იცოდეს, რომ ასეთი პოლიტიკური ალაყალაყები სულ მის ზურგზე ხდება. გაბატონება თავისი ერის ერის ან უცხო ერის ბურჟუაზიისა არის ზედმეტი ჯაჭვი, რომელიც ამგვარებს მის მონობის უღელს. ამიტომ ჩვენში მოსულს თუ წასულს უცხო ელემენტს, როგორიც უნდა იყოს ეს ელემენტი უარყოფი-

თად უნდა შევხედოთ. რადგან ყველა მოდის სარგებლიანობისათვის ექსპლოატაციისთვის, ზედმეტ ღირებულობის შექენისთვის, ყველა ეს კი მათ უნდა ამოსწოვონ შრომელთა მასის ჯანდონიდან. თვით საქართველოში სხვა და სხვა წრეებში და კლასებში ომის შედეგად მომხდარმა პოლიტიკურმა გარემოებამ სხვადასხვა გვარი სპეკულიაცია გამოიწვია. მათ შორის ყველაზე ილსანიშნავია პარტიული სპეკულიაცია. დღეს ჩვენში ათასგვარი პოლიტიკური პარტია მოქმედობს. ყველა მცხოვრებლებიც დიდი თუ პატარა, ყველა რწმენისა და მიმართულებისა პოლიტიკურ პარტიებში მოქმედებენ. ჩვენში დღეს ყველა პოლიტიკოსია. პოლიტიკა ჩვენში კაბინეტებიდან და სახელმწიფო წრეებიდან ქუჩაში გადმოიტანეს, თუ გნებავთ მოხდა პოლიტიკის „დემოკრატიზაცია“, როგორც ამ სიტყვას უკანასკნელ ხანებში ხმარობენ. აუტანელ ეკონომიურ კრიზისის დროს, რაც შედეგად მოჰყვა ხუთწლოვან გრანდიოზულ ომს, პარტიული რწმენა და პოლიტიკოსობა სპეკულიაციის საგნად გადაიქცა. ვისაც სურს ნივთიერი კეთილდღეობა და თანამოქალაქების დაქაოფილება ის პარტიულს იარღილს იკრავს. ამ მიზეზით იყო რომ რევოლუციის პირველ დღეებში ქვეყანა აგრეთ წოდებულ მარტის რევოლუციონერებით გაივსო, შემდეგ როცა უფრო გარკვეული დიფერენციაცია მოხდა ყველა იმ პარტიულ დროშას ამოეფარა, რომელმაც ძალა-უფლების ხელში ჩაგდება მოასწრო. ამით აიხსნება ის პირველშეხედვით გაუგებარი მოვლენა რომ საქართველოს მცხოვრებთა 99-პროც. სოც.-დემოკრატია, ეს პარტია გახდა მყუდრო საგანგებდის მაძიებლებისა. გინც კი მოისურვებს კომისრობას, ქალაქის თაობას, ერობის გამგეობის წევრობას, მინისტრობას თუ რაიმე თანამშრომლობას, უნდა ეძიოს მხოლოდ პარტიული სახელი და არა პოლიტიკური რწმენა, გამოცდილება ან ცოდნა. ამ მხრივ სპეკულიაცია საშიშარ სახეს იღებს, და პარტიულ ფარგლებში მრავალი არა სასურველი ელემენტი იყრის თავს. გარემოება თუ გამოამჟღავნებს მექრთამეებს, მცონარეებს, უსაქმურებს თორემ ასეთ პირებს მყუდროთ მოუკალთებით შემოსავლიან კუთხეებში და პოლიტიკურ რწმენის კერას ქვეშ სტკება ამა ქვეყნის სიამით. სამწუხაროა და შემდეგისთვის დამაფიქრებელი ის არის თაღლითობა და უსაქმურობა საზოგადოებრივ ფსიხიზის ხასიათს ლეგულობს. ხშირად შეხვდებით თვით მუშათა წრეში შეიძლება მოწინავე მუშებსაც, რომელნიც პარტიის

რევოლუციონერებათ ითვლებოდნენ, ვის ზურგზედაც მუშათა მოძრაობა სწარმოებდა. ესაა უშოვით თვალსაჩინო თანამდებობანი სახელმწიფო თუ საზოგადო დაწესებულებებში და ფაქტიურად ისინი არაფერს აკეთებენ, მარტო ჯამაგირების მისაღებათ თუ გამოცხადდება დაწესებულებაში ამგვარი მოხელე ასეთი უკანტროლობა, უპასუხისმგებლობა. რომელიც ჩარის ნაბიჯით ვრცელდება ჩვენს საზოგადოებაში პირველი სიმპტომა საზოგადოებრივი გახრწნისა და საზოგადო მოღვაწეთა დაქვეითებისა. ეს ტიპური სულიერი სპეკულიაცია ნიშანია რევოლუციონერ მოძრაობის დაცემისა, რომელსაც შეიძლება საშინელი რეაქცია მოჰყვეს. რის შედეგაც შავრახმელთა და ბიუროკრატთა ბატონობა იქნება. როგორ უნდა მოიქცეს ამ შემთხვევაში შრომელი კლასი, მუშათა წრეები საქართველოში? უპირველეს ყოვლისა მუშათა წრეებში უნდა განმტკიცდეს ის აზრი, რომ სახელმწიფოებრივ აღმშენებლობა არ არის მუშათა კლასის პირდაპირი დანიშნულება. სახელმწიფო კლას გარეშე დაწესებულებათა და მის ასალორძინებლად მუშაობა კლას გარეშე უნდა იდგეს. მუშათა მასსა კი გზსაკუთრებულ კლას ეკუთვნის, მისი ინტერესს, არის კლასთა ბრძოლის გაღრმავება რასაც შედეგად ადამიანთა ეკონომიური, უფლებრივი და ინდივიდუალური გათანასწორება უნდა მოჰყვეს. მუშათა კლასის მოქმედებასაც უნდა ჰქონდეს კლასიური და არა ზოგადი ხასიათი. ამით, რასაკვირველია, მე აო მინდა ვთქვა რომ მუშებმა კასტიური ცხოვრება შექმნან და საზოგადოებრივ საქმეებში მონაწილეობა არ მიიღონ, მე მხოლოდ მხედველობაში მაქვს წმინდა მუშათა ორგანიზაციები, რომლებიც ყველაფერს ემსახურებიან გარდა მუშათა ინტერესებისა. პოლიტიკური პარტიები და პარტიული მუშაობა დიდს სასწარკვეთილებას იწვევს მუშათა შორის. დღეს ყველასათვის ცხადია რომ პარტიები აღარ არიან მუშათა ინტერესების დამცველნი. მეტადრე საქართველოში სოც.-დემოკრატიული პარტია ამ უკანასკნელმა თავს დიდი ტვირთი იკისრა—ბურჟუაზიული სახელმწიფოს აშენება და სწორედ ამ მოღვაწეობაში იგი ნახავს თავის აღსასრულს. ამიტომ მუშებს, ნამდვილ პროლეტარებს ამ პარტიაში ადგლი აღარ უნდა ჰქონდეთ. დროა მოხდეს აქაც დიფერენციაცია. ბურჟუაზიულმა ელემენტებმა განაგრძელონ დაწყებული საქმე, ხოლო მუშებმა მონახონ თავისი ადგილი. ამას ავალებთ მათ თავისი კლასიური მდგომარეობა

და შეგნება. საკმარისია ის დახმარება, რაც მუშათა კლასმა პარტიული სახით გაუწია სახელმწიფოს.

ახლა კი უნდა მივშურონ მუშებმა პროფესიონალურ კავშირებს, ასოციაციებს, სინდიკატებს. თავის მდგომარეობის და ხელობის მიხედვით შექმნიან კავშირები და მათ ფედერაციებში განამტკიცონ თავისი მდგომარეობა. აქამდის საქართველოში მხოლოდ მოაჩვენებთი მუშათა მოძრაობა იყო, ახლა უნდა დაიწყოს ნამდვილი მუშური, კლასური მოძრაობა! ნი, რომლის შედეგით მუშათა ემანისპაცია იქნება ინტერნაციონალური პროლეტარიატი ელის ქართულ მუშათა ხმას.

როლანდი.

ურთიერთმოძრაობის პასუხისმგებლობა და სოლიდარობა (მუშათა კლასის ბრძოლაში*)

„კავშირები კვლასათვის“ (მ. ნეტელანდ)

ანაირი ატმოსფერო იშვა პესიმოზმი, მსოფლიო მწყურვარეობა, მაგრამ მიუხედავად ასეთი უიმედობისა ის ყოველ შემთხვევაში იწვევს, ბედებს ახალ ძალებს, ახალ ინიციატივას და სწავლას ახალ საშუალებებს პროლეტარიატის კლასობრივ ბრძოლის გასაღებებლად, გასაძლიერებლად.

ამ მიზნისათვის წამოაყენეს და სცადეს კიდევაც უკანასკნელ წლებში ზოგიერთი ახალი საშუალებანი ბრძოლისა გაეტარებინათ მუშათა კლასის მოძრაობაში. იმ მაგალითად სცადეს მოაწყობათ საყოველთაო მუშათა გაფიცვა, საყოველთაო შეთქმულებანი, გაფიცვა ჯარისკაცთა, საერთაშორისო გაფიცვა მალაროვში მომუშავეთა. სცადეს გაფიცულ შავ-მუშათა, ბოვანთა უმუშევრობა მასიური გალაშქრება სატახტო ქალაქებზე, როგორც ეს მოხდა რამდენიმე წლის წინად ამერიკის შეერთებულ შტატებში, საფრანგეთში და უკანასკნელ ხანებში რუსეთშიც. გაიდა ამისა ზოგიერთი ჩვენი ამხანაგი ფრანგები ერთ საშუალებათ აღიარებენ საბოტაჟს, ესე იგი ნელი და ცუდი მუშაობა—„იმუშავე ნელა“, როგორც იტყვიან ხოლმე ინგლისელები. ძირითადი საშუალება კი, რომლიდანაც მამოძღვრებულს სხვა დანარჩენი საშუალებები, არის დარბაზში მწარმოებელი პროლეტარიატისა მუშათა კლასის ორგანიზაციები, აღმოცენება ყოველივე დარგის მუშათა კავშირებისა—სინდიკატებისა ზღვარში მხოლოდ და მხოლოდ ნამდვილ კლასობრივ ბრძოლის ნიადაგზე გაეშვა ყოველივე პოლიტიკური პარტიები ავტორიტეტისა და სახელმწიფოს ძალებთან.

ამ დამოუკიდებელი რევოლუციონური მუშა ორგანიზაციების, მუშათა კავშირების, მწარმოებელნი სინდიკატების საშუალებით უნდა განვახორციელოთ, განვამტკიცოთ დამოუკიდებელი ეკონომიური სოლიდარობის იდეა. ჩვენ ვხედვით ასეთ ანაკრისს, ასეთ მისწრაფებას მუშათა მოძრაობისას რამდენიმე უკვე მოწყობილ კოლპატრიულ ახალ შენებში, მოხმარებულ საზოგადოებების სოლიდარულ მუშაობაში, ტრადიციონების შორის, მწარმოებელ სინდიკატებში, აგრეთვე შრომის ბიურეოს მოწყობილობაში, ამერიკული სისტემის საშუალებით თავისუფალი შრომის ნაწარმოებთა გაცვლა გამოცვლისათვის.

ჩემს მხრით მე ვტყულობ ჩემს თავზე გაბედულებას მიუთითო კიდევ რამდენიმე მუშათა ბრძოლის ახალ საშუალებებზე რომელთა განმტკიცებაში ანარხო-სინდიკალისტების ეკუთვნის იხელმძღვანელონ იმავე ტაქტიკით, როგორიბადა ხელმძღვანელობდნენ ზემო მოყვანილ ბრძოლის საშუალებების გატარებას პროლეტარიატის საერთაშორისო მოძრაობაში. ესე იგი, ამოძრავს ყოველივე თავისი რევოლუციონური ძალები; ამავე დროს კი დატუშუნდა იქნას სიწმინდით პროპაგანდა თავისი პარატივებისა და სოციალური წყალობისა, დამყარებული თავისუფალ პარტიზანებზე თავისუფალ საზოგადოებაში.

ამასთანავე ანარქიზმის და ნამდვილ რევოლუციონერ პროლეტარულ ბრძოლაში

ლის იდეის გავრცელებასთან ერთად საკმარისი ყოველივე ძალების საშუალებით გაუღვიძოთ მუშათა ბნელში მყოფ ბოვანთა კლასს შეგნება, შემეცნება და ღირსება თავისი უფლებებისა, პარტიზანება და მისი როლი საზოგადოებაში, პირადი ღირსება და სინდისი მოვალეობა საზოგადოების წინაშე, წრფელი სიყვარული-ალტრუისტული მისწრაფება და ურთიერთ შორის სოლიდარობაში.

უმთავრესად საყურადღებოა, რომ ადამიანი გრძობდნენ თუ როგორ მჭიდროდ არიან ცხოვრებაში გადაჯაჭვულნი ეს დებულებები.

თუ ეს დებულებები და მცნებები არ არის განმტკიცებული ცხოვრებაში, თუ ადამიანის გონებაში, პარტიზანებაში სინდისი და რბილში არ არის მჭიდროდ გაჯდარი, თუ ადამიანის გულის ფიტარზე არ არის აღბეჭდილი ათი მცნება თავისუფლებასთან სწორებისა, ძმობისა და ერთობისა, შეიძლება წარმოიშვას კერძო პირთა ბოროტ მოქმედება, განსაკუთრებით თავისი ინდივიდუალურ სარგებლობისათვის, რომელაც დიდ ზიანს მიუტანს ამხანაგებს.

რაიც შეეხება ურთიერთ შტრის სოლიდარობას, თუ აღიარებული არ იქმნა იქმნა თავისუფლება და პირადი ღირსება, მაშინ თანაუდროვე წყობილება ყოველივე მისი აღმავლობის დაწესებულებებით, ჯარით, პოლიციით, მისი კონკურენციით, პატრიოტიზმით და სხვა და სხვა იგივე თავისებური ნაყოფია შეერთების უმეტესი, მაგრამ ბნელი, გაუზრდელი, უხეში, კონსერვატორული, ისტორიული რეაქციონური მასისა. სოლიდარობა, თანასწორობა და ერთობა, ძმობა და სიყვარული წარმოუდგენელია თუ მათ საფუძვლად არ უდევთ მათი ამყვანებელი ნიადაგი თავისუფლება.

ნესტორ ტანჯვისშვილი.
(შემდეგი იქნება).

დამოუკიდებელი პარტია და პონსისტუშია.

შემდეგ კიდევ იყო ცდა კონსტიტუციის შეცვლისა. 1877 წელს ლორის-მელიქიძემ მაიწადინა იმ ცვლილების მოხდენა მას შეფის წასვლის გამო, ხელთ ჩაუვარდა დროებით სახელმწიფოს მართვა გამგებობის სადავე და დასწერა, შეთხზა ახალი კონსტიტუცია რუსეთისათვის პარლამენტარული წყობილებით. მას იმედი ჰქონდა, რომ მეფეს დაეცაბულებდა და ხელს მოაწერიებდა ამ აქტზე.

მაგრამ იგი დამარცხდა, დამარცხდა სასტიკად.

ეს გარემოება იმას მოასწავებს რომ ის დაწერილი, შეთხზული კონსტიტუცია არ შეეფერებოდა ცხოვრობის სინდისს, ძალთა რეალურ განწყობილებას და დაიღუპა, დაიღუპა როგორც ყოველი კეთილი, მაგრამ უნიადგო სურვილი. თქვენ იცით, თუ რა ბედი ეწვია 17 ოქტომბრის მანიფესტს, თუმცა ის შემდეგ იყო დიდი რევოლუციონური მოძრაობისა და ბრძოლისა, თუმცა მის მოსაპოვებლად. იბრძოდა ბურჟუაზია, ინტელიგენცია და მშრომელი ხალხი რუსეთისა, მაგრამ ბოლოს აშშო-ჩნდა, რომ თავად-აზნაურობას და ბიუროკრატის მეტად დიდი ფიზიკური და მატერიალური ძალა ჰქონია თურმე და ამ ძალით წარმოაყენა სწორედ შესანიშნავი სლოზინი, რომელმაც მოუხრდებლად თავზე კაკალი დიამოვრია „რუსეთის ხალხის წარმომადგენლებს“ და გაბედულად კათედრიდან იხსილა მოწინააღმდეგეების მიმართ: „ნუ ზავუაიტე“-ო მისი პირად ლაპარაკობდა შეკავშირებული ძალა თავად აზნაურობისა ბურჟუაზიის ნაწილის, ბიუროკრატის და სამღვდლოებისა. ეტყობა იგი ძალიან დარწმუნებული იყო თავის ძლიერებაში რომ ესე თაამად ამბობდა ზემოხსენებულ სიტყვებს. ამ ინციტე-ტში ცხადად გამჟღავნებული იქნა რომ წინააღმდეგობა ორი იოწინააღმდეგე-გაგრძელება იხ. „ახ ნადი“ № 24.

ბ რ ბ მ .

(დალუპულ კომუნარების ხსოვნას)

თავისუფლების მებრძოლო, მსოფლიოს ძენო, ხალხო სიყვარულში დაფარულინი, მერმისის მზენო.

ბრბო ქუჩის—

ურჩის:

მრავალ-ფრად ღელავს;

ვინც ძმობა—

ცმობდა,

იმასვე ჰქელავს.

*

იძინეთ გმირნი! წითელ ჯვარზე უღვთოდ გაკრულნი, იძინეთ ტკბილად... ცივ საფლავში მდებარე, კრულნი.

*

ბრბოს არ სწამს—

დასწავს:

რაც განძეულობს,

არა ჰჯის—

დასჯის,

ვინც მას ჰრჩეულობს.

*

მოვა დრო... ის ბრბო: სინანულით ძირს მუხლს მოიყრის, ყვავილთა კონებს თქვენს სამარეს ცრემლად დაყრის.

ბრბო ქუჩის—

ურჩის

ცეცხლით ჰქმნის რისხვას;

კერპთ ლეწავს—

ლეწავს!

არ ჰმორჩილობს სხვას.

*

რკინის რაინდო! თოვ-ზარბანის გრილ-ზუზუნში— იძინეთ ტკბილად... ძველი ქვეყნის რღვევა-გუგუნში.

1 მაისი 1919 წ.

ს. ერთაშინდელი.

საზოგადოებრივი ჯგუფისა, რომელიც სამკვდრო სასიცოცხლო ბრძოლას აწარმოებენ და სწორედ მათი ბრძოლის შედეგზე დამოკიდებული შეიცვლება თუ არა კონსტიტუცია.

თქვენ იცით, რომ ეს ბრძოლა კონსტიტუციის შესაცვლელად თანახმა 17 ოქტომბრის მანიფესტისა გაგრძელდა 12 წელიწადს და არავითარი ნიშანი არსხანდა ახლო მომავალში მისი შეცვლისა, რომ დიდი ომი არ იოგვევლებოდა, რომელშიც დარბაზი და შეამხადა ძველი კონსტიტუციის საწინააღმდეგო ძალები მრავალ მილიონიან-ჯარის სახით, რომელიც რა თქმა უნდა ხელად შეიქმნა ბატონი და ბატონი მთელი ძალა უფლებისა.

რუსეთს ამ ჟამად თითქმის აღარა აქვს კონსტიტუცია, თითქმის იქ ანარქია სახ-ლმწიფოებრივი ორგანიზაცია და მაშასადამე არის კონსტიტუცია, რას ნიშნავს ეს? ეს იმას ნიშნავს, რომ ძალა-უფლების ბატონ-პატონი იქ არიან მუშათა, ჯარისკაცთა და გლეხთა საბჭოები, რომ საზოგადოებრივ ცხოვრების ზედპირზე როგორც ძალა უფლების მკერებელი, მიექცა ბურჟუაზიის მოწინააღმდეგე კლასი და ჰქმნის ამ მდგომარეობის შესაფერ კანონმდებლობა და დაწესებულებებს. ბრძოლა მათ შორის ჯერ არ დათავრებულა ვინ გაიმარჯვებს არ ვიცით. ხოლო მე კი ვიტყვი რომ იქ აიხდება ერთგვარი შეთანხმება, კომპრომისი რომლის ნიშნები უკვე სჩანს და მაშინ დამყარდება სხვა გვარი კონსტიტუცია, შესაფერი რეალური მდგომარეობისა და საზოგადოებრივ ძალთა ურთიერთობისა, მაშინ შესაძლებელი გახდება სამოქალაქო ომის ლიკვიდაცია და მშვიდობიანი ცხოვრება. რაღა შორს მივდივართ ავიღოთ დღეს თუ გნებოთ თვით ჩვენი ქვეყანა. წარმოიდგინეთ ერთ წუთს, რომ ჩვენმა დამუშავებულმა კრებამ შესთხზა ისეთი კონსტიტუცია, რომლის ძალითაც სახელმწიფოს სათავეში უნდა იდგეს მეფე და თავად-აზნაურობა დაუბრუნდეს მათი უპირატესობანი.

რა მოხდება? განხორციელდება ისეთი კონსტიტუციის გამოქვეყნების დღესვე გაირეკება ჩვენი დამფუძნებელი კრება, ბევრი მოხედებათ ჩვენს დაუბრუნებელ და შეთხზული და დაწერილი კონსტიტუციის ხარტია ნაფლეთ ნაფლეთად იქცევა.

ასეთი ჩვენში დღეს საზოგადოებრივ ძალთა განწყობილება.

ი. ვარაზაშვილი
(შემდეგი იქნება)

განსჯადი მისი პრინციპისა.

„ერთობის“ ფურცლებზე ბ. ერთობის სხვათა შორის მსოფლიო ისტორიის ჩემს სახელმძღვანელოებს არჩევს და მეტად სასტიკი, სასიკვდილო განაჩენი გამოაქვს.

რით დაიმსახურეს ჩემმა სახელმძღვანელოებმა ბ. კრიტიკის ასეთი დაუნდობელი მსჯავრი?

ლაპარაკი არ უნდა, დღეს ქართულ სკოლას სათანადო სახელმძღვანელოები სჭირდება და ამ მხრივ შესაფერი კრიტიკული შენიშვნების მოსმენა ყველა ავტორისათვის სასურველად და მისასალმებელად ჩათვლება. მაგრამ კრიტიკისი არ უნდა ხელმძღვანელოდეს წინასწარ აღებული მოსაზრებით და მსჯელობა მისი უნდა იყოს მიუდგომელი. მხოლოდ ამ შემთხვევაში ექნება მას ფასი და ღირებულება— ასეთ მხარეებს ვერ ვხედავთ ჩვენ ბ. ჟორჟოლიანის „კრიტიკაში“.

პირველად ყოვლისა აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ ჩემს კრიტიკის სრულიად არ უნდა ანგარიში გაუწიოს იმ გარემოებას, რომ ჩემი სახელმძღვანელოები ისტორიის დაწყებითი კურსისა და მაშასადამე, მისი შედარება ისეთი სახელმძღვანელოსთან, რომელიც სპეციალურად საშუალო სკოლებისათვისაა შედგენილი, მიზანმიმართულია.

*) ვინაიდან ბ. ჟორჟოლიანის „კრიტიკა“ „ერთობის“ ფურცლებზე დაიბეჭდა, ვთხოვეთ „ერთობის“ რედაქციას ამ პასუხის მოთავსება, მაგრამ ეს მან არ ინება.

შეუწონელი და არსებითად შეუსაბამოა. ბ. კრიტიკის ამის შემდეგ სრულდებათაც არ უნდა შეწყვიტოთ, რომ ჩემი „შრომა“ წინასწარ მხრივ არ არის ისე სრული, როგორც თუ გნებავთ ბ. უზნაძის შრომა. მაგრამ ჩვენი კრიტიკისი, ამა რა კრიტიკისი იქნება, თუ პატეთიურად არ წამოიძახებდა: სჩანს, ბ. ჟორჟოლის უბრალო სახელმძღვანელოებიდან „ამო უკრეფია ფაქტიური მასალია“! ვამშვიდებთ ბ. ჟორჟოლიანს: ჯერ კიდევ უნივერსიტეტში ყოფნის დროს სპეციალურად შევისწავლე ძველ საუკუნეთა ისტორია და ჩემი სახელმძღვანელოც ფაქტიური მასალის მხრივ ისეთი შრომების მიხედვითაა შედგენილი, როგორცაა პროფ. ტურავერის „ძველი აღმოსავლეთის ისტორია“, პროფ. ბუზესკულის „სამეგრეთის ისტორია“, ედ. მეიერის „ძველი დროის ისტორია“, ბელოზისა და პელმანის სამეგრეთის ისტორიები, პროფ. ნეტელანდის „რომის ისტორია“ და სხვ. მაგრამ, რასაკვირველია, მე მხედველობაში მქონდა ჩემი სახელმძღვანელოს დანიშნულება და მასალაც ამისდა მიხედვით იქნა განაწილებული და დალაგებული. კეთილსინდისიერი და მიუდგომელი კრიტიკისი, იმის მაგიერ, რომ პყკრებისა და გვერდების დათვლა დაეწყო, ამ გარემოებას მიაქცევდა ყურადღებას და ამ მხრივ გასინჯავდა სახელმძღვანელოს ღირსება-ნაკლუფებას. ჩემი „კრიტიკისი“ კი ჩემის შეხედულობით თვით ნაკლებად უნდა იცნობდეს ძველი ქვეყნების შესახებ სერიოზულ შრომებს, თორემ საუკეთესოდ არ ჩათვლიდა პროფ. კარევეის დაძველებულ „რომის ისტორიას“.

ჩემი სახელმძღვანელოები დაწყებითი უმაღლეს სკოლებისათვისაა შედგენილი და ექვი არ არის შინაარსის სიგრძით იგი საშუალო სასწავლებლების მოთხოვნილებას ვერ დააკმაყოფილებს. მე არა ერთხელ მქონია საუბარი ისტორიის მასწავლებლებთან, რომელთაც საშ. სკოლებში შემოუღიათ ჩემი სახელმძღვანელოები. ყველას უთქვამს, რომ იგი მოკლეა და უთხოვნიათ ჩემთვის მისი გაფართოება.

ხოლო ტყუილად უკვირს ბ-ნ ჟორჟოლიანს ის, რომ ჩემი სახელმძღვანელოები ჩვენ სკოლებში „ასეა გავრცელებული“, ვინაიდან მიუხედავად ზევით აღნიშნული გარემოებისა (შინაარსის მხრივ შემოკლებისა), მასწავლებლების განცხადებით საშუალო სასწავლებლების მოწაფეთაც კი ისტორიის შესწავლა უფრო ეადვილებათ ჩემი სახელმძღვანელოების საშუალებით, რასაკვირველია, თვით მასწავლებლის მიერ კურსის გაფართოვებითა და სათანადო ახსნა-განმარტებით. ჩემ კრიტიკის პირველი ნაწილის წინასიტყვაობიდან ამოუღია ერთი წინადადება: „ეს სახელმძღვანელო თამამად შეიძლება იხმარებოდეს საშუალო სასწავლებელშიც“-ო, და თავის მხრივ დიდი „კრიტიკულ-მეცნიერული“ ეკსკურსიის შემდეგ დასკვნის: „თუ რამდენად თამამად შეიძლება ეს, ჩვენ უკვე დავინახეთ“ (რა დავინახეთ ბ. კრიტიკისი?). აქაც უნდა დავამშვიდოთ „აღმწვანებული კრიტიკისი“ ეს სახელმძღვანელო იმ დროს გამოვიდა, როდესაც სხვა შრომა არ არსებობდა და მაშინ ვფიქრობდით, რომ საშუალო სასწავლებლებზე ისტორიის მასწავლებელთა იმის მაგიერ, რომ ყველაფერი ჩააწერიონ მოწაფეებს (კრიტიკისი უნდა მოეხსენებოდეს, თუ რა სიძნელეს წარმოადგენს ეს), შეეძლოთ ეს სახელმძღვანელო საფუძვლად დაედგათ მოწაფე-

გოგომ აშვრადი.

კაპიტალიზმის ძლიერ განვითარებაში იქმნება მსხვილი წვრილი მწარმოებელთა კონკურენცია, რადგანაც წვრილი კაპიტალისტს უფრო მეტი უკუდგება ყოველი ნივთის გაყიდვა, ვინც მსხვილ კაპიტალისტს, ამიტომ ერთი და იგივე საქონელი ბაზარზე მსხვილი კაპიტალისტისაგან უფრო იაფად იყიდება, ვიდრე წვრილ მეფარეხი-გან, ის ვერ უძლებს კონკურენციას და მისი წარმოება ეცემა და გადადის მსხვილ კაპიტალისტის ხელში. ამრიგად ხდება ერთი მხრით კაპიტალისტის კონცენტრაცია, და მეორეს მხრით მესაკუთრეთა პროლეტარიაზაცია, ესევე ხდება სოფლათ, იქაც წვრილი მესაკუთრე ვერ უძლებს კონკურენციას და მისი საკუთრება ხდება მსხვილ მიწათმფლობელის საკუთრება, მაშ ერთი მხრით არიან ერთი მუშა კაპიტალისტები და მეორეს მხრით ურიცხვი პროლეტარები, და რადგანაც მარქსისტული ფილოსოფია გვასწავლის, რომ მდგომარეობა ქმნის თავისგან შეგნებას, სწორედ პროლეტარიატიკის თავის პროლეტარული მდგომარეობის გამო შეიგნებს სოციალიზმის აუცილებლობას, ის რევოლუციის სახით დაეცემა ამ მცირე რიცხოვან კაპიტალისტებს, რასაკვირველია დამარცხებს და მოხდება მათი ქონების განსაზოგადოებრივება. აი გზა მარქსიზმისა სოციალიზმისაკენ. აქ ყველასათვის ცხადია, რომ ამ გზის სისწორის დამტკიცებაში უმთავრესი ალავი უჭირავს პროლეტარიაზაციას-კონცენტრაციას, თუ ეს არ ხდება, გზაც ბრუნდება. რამდენათ ხდება ეს ხსენებული მოვლენა ცხოვრებაში, ეს უკვე ცხადია და მკითხველისათვის სტატიკების და მაგალითების მოყვანა ეს იქნებოდა ასევე და ათასჯერ დამტკიცებული ხელახალი გამოცდები, ცხადია ეს პროცესი ცხოვრებაში არ გაამართლა, ამის მაჩვენებელია განხეთქილება მარქსიზმის კლასიკურ ქვეყანაში-გერმანიაში, რომელიც გამოიხატა რევოლუციონისტური ფრთის გაჩენაში. ბერნ-შტეინი და დავიდის მეთაურობით, განდევნულდეს ბელგიაში და სხვა. განა ეს ხსენებული ბოლშევიკები ერთ დროში ორტოდოქსები არ იყვნენ? დანარჩენმა დოგმატიკოს მარქსისტებმა ვერ დაინახეს ეს ან კიდევ დაინახეს და არ უნდათ აღიარონ, რადგან აქვე აღბათ საამისო „საპატიო“ მიზეზები. მაგრამ ამასაც ცოტა ხნით დაეანებოთ და წარმოვიდგინოთ, რომ ხდება ეს მათი კონცენტრაცია-პროლეტარიაზაცია, მაგრამ განა ვერც ამას ხელაფენ, რომ პროლეტარულმა მდგომარეობამ ვერ შექმნა სოციალისტური აზროვნება, მაგალითად ამერიკაში და ნაწილობრივ ინგლისში კიდევ ვიტყვით თუ მდგომარეობა მართლა ქმნის შეგნებას ბურჟუაზიისათვის უფრო ხელსაყრელია თავისი სიმდიდრის ნახევარს შეელოს და პროლეტარიატის მდგომარეობა იმდენათ გაამჯობესოს, რომ მასში სოციალისტური აზროვნება ჩაახშოს ვიდრე სოციალიზმის დროს მთელ თავის ქონებას სამუდამოდ გამოეშვიდობოს. თუ ეს გზა მართალია ბურჟუაზია უფრო განმარტოვებული ამისა ვიდრე სხვა ვინმე, რადგან ყოველი მიღწეა-არდერი ცდილობს თავის მოწინააღმდეგე გააკოტროს და მისი სიმდიდრე ხელში ჩაიგდოს ასე რომ ისიც ხომ კონცენტრაციას ემსახურება და ამას ხომ აუცილებელია პროლეტარიაზაცია მოხდეს, ე. ი. ისიც ახდენს კონცენტრაციას-პროლეტარიაზაციას და თუ ეს არის გზა სოციალიზმისა,

ცხადია ბურჟუაზიაც სოციალისტები ყოფილან, რასაკვირველია მოქმედებით, ოღონდ მათი არა-სოციალისტობა ან იმაში გამოიხატება რომ მას არ სურს მხოლოდ სიტყვით აღიაროს ან კიდევ ვერ ხედავს ამ პროცესის შედეგებს. საწყალი ბურჟუაზია, როგორ დაწვინდა თქვენი გონება, რომ თქვენს დასაკლავ დანას თქვენვე ლესავთ. ასეთი ილიუზიები თავის მოტყუება და სხვა არაფერი. ჩვენი აზრით ბურჟუაზიის იმდენი განებრივი განვითარება აქვს, რომ ყოველივე ცხოვრების მსვლელობის მიზეზის შედეგები უფრო შორიდან განსწავლავს ვიდრე სხვა ვინმე, და იმდენი ქონებრივი სიმდიდრეც მოეპოვება, რომ ყოველივე ცუდი შედეგები თავიდან აიცილოს, ასე რომ ამ გზიდან დასაბუთება მეცნიერულ სოციალიზმისა არის ბრმა გზატევა, რომელიც ვერას დროს ვერ იპოვებს რეალურ საფუძველს, ავიღოთ კიდევ მეორე გზატევა მარქსიზმი. დიალექტიკური მეთოდი. მარქსისტული აზრით ჩვენ სოციალიზმისათვის იმისთვის კი არ ვიბრძვი, რომ ის კარგი და ილიალურია თავის შინაარსით არამედ სოციალიზმი არის აუცილებელი და უპირობო შედეგი ცხოვრების პროცესის მსვლელობისა. თვით დიალექტიკური მეთოდი კი ეს არის გადმოღებული გეგმის ტრიადისაგან რომლის გაღვინას მარქსი ახალგაზრდობაში ძლიერ განიცდიდა და მერმეთ კი განშორდა გეგმისა ნიშნის მემარცხენე ფრთის სახელით. მარქსმა მისივე სიტყვით თუ ვიტყვით, გეგმის ტრიადა ყირაზე მყოფი ვადმოაყირავა და ფეხზე დააყენა, ჩვენ კი მართალია მოგახსენოთ დიალექტიკის თავი გეგმას და არც ფეხი დათუკის დაუშვებთ და ვიტყვით, რომ მას ორივე ეს ნაწილები აქვს, მაშინ ედ ბერშტეინის არ იყოს მისი ფეხზე დაყენება არც ისე ადვილია, როგორც ეს მარქს ეგონა, რას გვასწავლის ჩვენ დიალექტიკური მეთოდი? არსებობს დებულებები ტეზისი, მაგალითად ძველი კომუნისტური წყობილება ეს ვითარდება და ბოლოს შობს თავის უარყოფას-ანტიტეზის ფეოდალურ წყობილებას, -მის განვითარება კი შობს მათ შემარბე-ბელს-სინტეზს კაპიტალისტურ წყობილების. ან კიდევ ტეზისი და კაპიტალიზმი, ანტიტეზისი უაღრესად განვითარებული კაპიტალიზმი და სინტეზი სოციალიზმი, ცხადია სოციალიზმი არის ცხოვრების განვითარების კანონის ნაყოფი. მაშ სოციალიზმი მისი თავი დაიბადება, რაც უნდა ხელი შეუშალოს ჩვენ, რადგან ადამიანი უძლურია ებრძოლოს და გაუმკლავდეს ბუნების გარდაუვალ კანონს. ჩვენი, სუბიექტების სოციალისტობა იმაში გამოიხატება, რომ ერთგვარი ბეზიარობა გავსწოთ და სამისოთ ხომ საჭიროა კაპიტალიზმი თავის უაღრეს წერტილამდე განვითაროთ. წინაც ვთქვით და ეხლაც გავიმეორებთ, რომ ეს თუ არის მართალი, ისიც მართალია, რომ კაპიტალისტური უაღრესად ანვითარებს კაპიტალიზმს და ისიც იგივე ბეზიარობის როლს კისრულობს და სურვილით არ სურთ სოციალიზმი ეს იმას კი არ ნიშნავს, რომ ისინი სოციალისტები არიან, რადგან თურმე ისინი მოქმედებით ემსახურებიან მას და რომელია ამ ორში უფრო დადებითი სურვილი თუ მოქმედება ეს თქვენთვის მომინდვია, ჩვენთვის ყოველივე ცხოვრების ნახტომები მიუღებელია სოციალიზმი ნაყოფი უნდა იყოს შეგნებული ბრძოლისა და არა აუცი-

ლიტებლობის კანონის. როგორ უნდა იბრძოდეს ადამიანი იმ მიზნის მისახვედრად, რომლის შინაარსი მას არ ესმის. ჩვენ სოციალიზმისათვის გეგმას, როგორც ობიექტური პირობები ისე სუბიექტური და ცალკულე ამ ამ ორი მცნების დამორჩევა ვერ მოგვცემს მეცნიერულ ცოდნას და გავგებს საქმისას. ორტოდოქს მარქსისტებს იმდენი გამბედაობაც არ აქვთ, რომ ეს მათი გიპოტეზები ხალხში გამოიტანონ და პირადად სიტყვან, რადგან ეს ვერ მისცემს მათ გამარჯებას, რომ პარლამენტში გაიმარჯვონ ამისათვის აუცილებელია ხმების უმრავლესობის მიღება, მიზნობა მასისა. მაგრამ ვაი მას ვისაც ეს მასა შეუგნებლათ მიუღებს. რადგან მოსალოდნელია დღევანდელ გამარჯვების გვირგვინი მეორე არჩევნებზე ეკისრება გვირგვინით შეიცვალოს. მეტადრე ამ მხრით გეგმულ და ორკოფულ მდგომარეობაში არიან მარქსისტები. აი რისთვის. რადგან ცხოვრებამ არ გაამართლა მარქსის მოლოდინი კონცენტრაცია-პროლეტარიაზაციისა, ცხადია უმრავლესობას წარმოადგენა წვრილი მესაკუთრენი, მაშასადამე თუ პროპორციონალურ არჩევნების სისტემას მივსდევთ, უეჭველია მათი ხმა იქნება პარლამენტში უმეტესობა და თუ ემსახურებით უმრავლესობის სურვილს. ცხადია მათი ნებისყოფის ამსრულებელი უნდა გახდეთ. მარქსიზმს კი გლახებზე წარმოადგენა აქვს, როგორც რეაქციონარული ელემენტებზე, მაშ მათი სურვილიც რეაქციონარული იქნება და მათი ნების ყოფის ამსრულებელიც რეაქციონარული და კონსერვატიული მიზანს უნდა ემსახურებოდეს. დღეს სადაც სოციალ-დემოკრატია პარლამენტში უმრავლესობას წარმოადგენს, ეს მესაკუთრე გლეხების წყალობით, მოკლეთ ისინი ყოფილან წარმომადგენელნი ანტისოციალისტებისა და მათი ხმებით გაყვანა რამე სოციალისტურ რეფორმის ეს იქნებოდა უმცირესობის სურვილების ჩუმად და კონტრბანდათ გატარება და უმრავლესობისადმი ავანტიურის-ტობა, რადგან ვითომ უმრავლესობას ემსახურები, ნამდვილათ კი მათ სწინააღმდეგეს ატარებთ, ამას სჯობია უმცირესობაში ყოფნა და ზნეობის სიწმინდე.

დათიკო ვ-კი.
(შემდეგი იქნება)

სავლის ნაფლამი.
(ყვითელ წიგნიდან)

I.
მოწყენილი ლექსი.

მასსოვს ოდესღაც ყმაწვილი ქალი მოწყენილი სახით დამდრდა ქარზე მოწყენილ ლექსს. იგი ამ ყოფაში იყო და ლექსი არც კი დაეთავებია, რომ უეცრად გასწვდა სიმი, შესწყდა სიმღერა და გაისმა გაწყვეტილი სიმის უკანასკნელი წკრიალი; მაგრამ ის ხმა კი არ ჩამკედარა-იგი ჩემი სულის სიმს მქიდროდ ჩება-ჩაენას-კვა და, თუნდ მის შემდეგ გაიარა მრავალმა წელმა, მაგრამ დღესაც გამოსმის იმ წარსულ ხმაზე ჩემი სულის სიმის მოწყენილი ზღერა...

II.

ნუ თუ? ბოროტი ამწყო, სად გაჰქრა, სადა?-ყვავილოვანი სიყმაწვილე მითხარ, რამ შთანთქა??
შავოწ არსულო! რად, რად, მომტაცე ტბილი და მშვიდი ნეტარება? რად მომტაცე??
ცხოვრებავ უღმომბელო, მითხარ,

რა ხედა სულობ?
ოცნების ცეცხლის ფრთებით ცად ატაცებულს, საგანთადოდ ბრწყინვალე იმედების მზის სხივების თაიგულში ჩაბნეულს?
რა იქნა გული?
გალაღაღებულო, ვნებით მღელვარე გული?
ნაკუწი მაინც?
ნუ თუ, ცეცხლიანმა ვნების კონამ ასე მოლად ჩასწვა, ჩაფერფლო? ნუ თუ? ნუ თუ? მიხმე მკაცრო, დაუნდობლო ცხოვრება!!

III.
ლამე.
„წყველო ლამე! რადახარ გრძელი“
მაყაწვილი

დაბინდა მეტად...
მოღლილი შრომის სამეფო, ნახეთერის ლურჯ სუღარაში გახვეული, წყნარად მიღუძდა...
ბნელი წყვილიდი ჩამოწვა ტლანქად და შავი ფრთები მწუხრის სამეფოს გადააფარა...
უცებ აზვირთდა ლურჯი ზღვა ეთერის, ასტყდა ქარიშხლად და ანავარდა...
ჩემს ოთახში, შავი საბნელე ჩამოწვა...
ოჰ! ლამე! ლამე!
როგორი სიტყვებით გამოვხატო ჩემი სიბუღილი შენდამი?!
შავი ლამე!...
რამდენი სასოწარკვეთილების ბასრით რუხი ხაზები დასმულა ჩემი გულის ფიცარზე?
რამდენჯერ ავეცხებულა სიმწრისაგან დამკუნარი გული?
რამდენჯერ, რამდენჯერ უხმოდ ატირებულა სევდის სული და ლაუფ-რქვევია სისხლის მღუღარე ცრემლები?!
ოჰ! ლამე! ლამე!
მითხარ ჩემი ყოფნის ყვითელ წიგნის შავ ფურცლებზე, რამდენი გესულით გაუღწეოლი ბაწრები დაწერილა?!
აზრდილო ჯოჯოხეთისაგ!
შენ ერთმა უწყი, თუ ვინ, ან რათ შეამტვრია ქაბუკის ოცნებას ცეცხლის ფრთები!
თუ ვინ მომსტაცა სიყვარულის მზის სხივების თაიგული და ლალისფერი შეგების თასი ვინ აავსო ტანჯვის შხამით!
ეს შენ ერთმა, შენ ერთმა იცი!!
ოჰ! ლამე! ლამე!
როგორ დამკრულვო როგორ??
არა მაქვს სიტყვა!...

IV.
შავი წვეთები.

....
რად, რად დააკარი თვალები ამ ოთხ შავ წერტილს, ბეგობარო?!
გსურს ამოიკითხო შინაარსი?
ტყვილად, სულ ტყვილად!
არაას გაგიმღავენებს ამითი ღრმა საიდუმლოებით მოცული, გარინდებული სახე!
არას გითხრობს-შავი ღუმელი!
ო-თ-ხ-ი დატეხილებული ბგერა!
გაყინულ ყოფნის ო-თ-ხ-ი შავი წვეთი!
....
არა! უკეთესი იქნება ამ ორ ღრმად ჩაცვიფრულ, მიბნედილ ცის-ფერ წერტილებს დააკვირდე!
ესენი გითხრობენ მომხიბლავ ზღაპარს ყოფილ სიყვარულზე დეთაბრივ ჩურჩულით!
ესენი გეტყვიან ჩუმის კენესით თუ ვით ვეწენ!
შავი ზოლები გაიმბობენ თეთრ ღამეებზე!
ესენი, ესნი გიჩევენ, თუ სად არის დაკარგული ტანჯვის ცრემლში

ამოვლებულია ყოველი ბგერა შეთაბრივ სახელისა, შენ ოცნებო!

პოლა დაწვრილი კარგად ამ ოთხ შავ წერტილს!..

V.
ნუ, ნუ მკითხავ!..

რად, რადა შეგნეს ჩემი ძნარი ასე მწარედ?
რად არა სდულს ტბილი გრძნობით სიტყვები ბაგეთა ჩემთა?
ნურას ნცვიფრდები!
გრძნობა ჩემი, თანაგრძნობის ცხოვეყოფელ სხივებს მოკლბეული, გაყინდა!..
გული ჩემი ტანჯვის გესლით აივსო. სანეტარო წუთები დროთა ბრუნვამ გაიტაცა და უწყალო ღალატისაგან დაავადდა, დაბლმდა!..
სული ჩემი ბრწყინვალე მუდამ მიუღწეველ იდელებისაკენ ღტლავაში მოიქანცა და თანდათან დასნეულდა!..
ხელად ჩემი შინაგანი ტაძრის ნანგრევებს, ოდესღაც ჩემი გულის მეფის სადიდებლად აშენებულს და ეხლა-ხან იმავე მეფის ბილწი ხელით გადამუგულს, გაკამტვრეულს?!!
მაშ ნუ მკითხავთ, თუ რადა ვკრავ ყოფნის წუთთა ყვითელ კონემს!..
ნუ, ნუ მკითხავ ჩემი ქნარი თუ რადა ჰკენეს ასე მწარედ!-
ნუ, ნუ მკითხავ!..

კონნე სპერელი

ახალი ამბავი.

გაზ. „ახალი ნაკადის“ კანტორა სთხოვს პროვინციულ აგენტებს გაზეთის ფული გამოგზავნონ.

ბაქოში მუშათა გაფიცვა დამთავრდა.

15 მაისს. ქ. ახალ-სენაკში გარდაიცვალა ცნობილი საზოგადო მოღვაწე და ლიტერატორი იონა მუხარბია.

ტფილისში ჩამოვიდა იტალიის მისი 18 კაციდან შემდგარი, ყველა მათგანი სპეციალისტია სხვადასხვი საკითხებში.

გერმანიის საერთო ყრილობაზე შეიღწა-ნმა განაცხადა, მოკავშირეთა მიერ წამოყენებული ზავის პირობებ გერმანიისთვის მიუღებელია.

გერმანიაში ზავის პირობების საწინააღმდეგოდ მიტინგები იმართება.

ინგლისის ჯარები ტფილისიდან გადიან.

„ნემსის პროლეტარის“ გამგეობა სთხოვს პროვინციონალურ კავშირის წევრებს დღეს 18 მაისს დაესწრონ კრების გაგრძელებას სახალხო უნივერსიტეტის შენობაში გასარჩევი არის სხვა და სხვა ეკონომიური საკითხები.

როგორც ხმები ამერიკის ჯსრმა დაიკავა ტრაპიზუნდი იმ მოსაზრებით რომ სომხის მცხოვრებლები დაიცვას თათრების აწიოკებისაგან.

ამერიკული მთავრობამ ციმბირის მხარეებში აღებს ბანკებს თითქმის ქალაქში.

რედაქტორ-გამომცემელი.

სარედაქციო-კოლეგია